

Dragan Milutinović 2023

Coins of Eastern Roman provinces in the Central European Barbaricum

Abstract of the doctoral thesis

This work deals with a poorly researched group of coins using statistical and cartographic methods for their analysis. The aim is to obtain a better and updated basis for future research on this topic.

Finds of provincial coins in Central Europe turned out to be more related to the Roman army than previously assumed. A comparative analysis of the mints from which the coins were discovered with the routes of the Gothic expeditions assumed in the literature made it possible to draw new conclusions. Provincial coins of Asia Minor turned out to be accumulated significantly along the German Limes and along the Roman road from Cologne to the Roman port of Boulogne sur Mer.

These coins also occur in Great Britain up to Hadrian's Wall, especially around Roman roads and military installations. Balkan provincial denominations are rare in the listed areas. And interestingly, because exactly the opposite, situation occurred in the Central European Barbaricum, where the finds are dominated by coins from the Balkans, and coins from Asia Minor are extremely rare. It is worth emphasizing that the coins of Asia Minor from the routes of the supposed barbarian attacks from the period of the Gothic Wars (238-276 AD) were more numerous in the areas above the limes than in the Barbaricum. This seems to indicate that they traveled with Roman military units, a good example of which is the issue of Bithynian Nicaea, which was a military base. A large concentration of these coins occurred in the area of the former Roman state, especially on the Balkan and Germanic limes. On the other hand, the coins of the Balkan mints are numerous in the Barbaricum, so it seems that they were plundered during the Gothic wars directly in the Balkans or come from Roman soldiers stationed there. The coins of the mint in Viminacium could possibly play a decisive role in our considerations. Widely distributed in both areas, they seem to form relatively cohesive groups in this respect. However, the chronology of the vast majority of Viminacium coins known to us predates the Battle of Abrittus in 251, and the chronology of rare later specimens is not entirely certain. Alexandrian coins, with their most numerous occurrence, create clear trails in the areas of the Roman Empire, gathering along Roman roads and military installations - most numerous over the Germanic limes. Meanwhile, the coins of Alexandria in Poland are found in clusters along the road between the mouth of the Vistula and the Moravian Gate, but the lack of specimens discovered in certain archaeological contexts makes it difficult to draw firm conclusions.

Dragan Milutinović 2023

Monety wschodnich prowincji rzymskich w środkowoeuropejskim Barbaricum Streszczenie pracy Doktorskiej

Praca ta podejmuje temat słabo zbadanej grupy monet stosując dla ich analizy metody statystyczne i kartograficzne. Celem jest uzyskanie lepszej i zaktualizowanej bazy do przyszłych badań tego zagadnienia.

Znaleziska monet prowincjonalnych w Europie Środkowej okazały się bardziej wiązać z wojskiem rzymskim niż dotychczas przypuszczano. Analiza porównawcza mennic, z których monety odkryto z zakładanymi w literaturze szlakami wypraw gockich, umożliwiła wyciągnięcie nowych wniosków. Monety prowincjonalne Azji Mniejszej okazały się w sposób znaczący gromadzić nad limesem germańskim, jak i drodze rzymskiej od Kolonii ku rzymskiemu portowi w Boulogne sur Mer. Monety te występują także w Wielkiej Brytanii aż do muru Hadriana, skupiając się zwłaszcza w okolicach rzymskich dróg i instalacji wojskowych. Na wymienionych obszarach rzadkie są nominały prowincji bałkańskich. Ciekawa, bo dokładnie odwrotna sytuacja wystąpiła w środkowoeuropejskim Barbaricum, gdzie wśród znalezisk dominują monety Bałkanów, a wyjątkowo rzadkie są monety Azji Mniejszej. Warto szczególnego podkreślenia jest fakt, że monety Azji Mniejszej z tras przypuszczalnych ataków barbarzyńskich z okresu wojen gockich (238-276 r. n.e.) wystąpiły liczniej w rejonach nad limesem niż w Barbaricum. Wydaje się to wskazywać, że wędrowały one wraz z rzymskimi jednostkami wojskowymi, czego dobrym przykładem są emisje Bityńskiej Nicei, która była bazą wojskową. Duże zagęszczenie tych monet wystąpiło na terenie dawnego państwa rzymskiego, zwłaszcza nad limesem bałkańskim i germańskim. Z drugiej strony monety mennic bałkańskich licznie występują na terenie Barbaricum, więc wydaje się, że zostały one złupione podczas wojen gockich bezpośrednio na Bałkanach lub pochodzą od żołnierzy rzymskich tam stacjonowanych. Rozstrzygającą rolę w naszych rozważaniach mogłyby ewentualnie pełnić monety mennicy w Wiminacjum. Szeroko rozprzestrzenione na obu obszarach, wydają się tworzyć względnie spójne grupy pod tym względem. Jednak chronologia znaczącej większości znanych nam egzemplarzy monet Wiminacjum poprzedza bitwę pod Abrittus w 251 roku, a chronologia egzemplarzy późniejszych nie jest całkowicie pewna. Monety aleksandryjskie swym najliczniejszym zagęszczeniem występowania tworzą wyraźne szlaki na terenach Cesarstwa Rzymskiego, gromadząc się wzdłuż rzymskich dróg i instalacji wojskowych -najliczniej nad limesem germańskim. Monety Aleksandrii w Polsce występują tymczasem w skupiskach nad drogą między ujściem Wisły i Bramą Morawską, jednak brak egzemplarzy odkrytych w pewnych kontekstach archeologicznych utrudnia wyciąganie wiążących wniosków.